

ГОРДИСТЬ І СЛАВА ОТЧОГО КРАЮ!

Особливе місце в історії України відводиться Чигиринщині – осердю нашої держави. Волею долі цьому краю судилося стати колискою українського козацтва і національно-визвольної боротьби. Саме звідси впродовж століть віяв животворний вітер свободи й незалежності. Саме на цій землі народився геніальний син українського народу, визначний державотворець Богдан Хмельницький.

Нині в історичних колах прийнято говорити про існування феномену Чигиринщини в історії нашої України, оскільки протягом багатьох століть ця земля була центром боротьби за свободу та незалежність.

Саме з цієї благословенної землі беруть коріння такі визначні особистості, славетні українці як Богдан (1595–1657 рр.), Тиміш (1632–1653 рр.), Юрій (1641–1681 рр.) Хмельницькі, Лаврін Капуста (р. н. і см. невід.), Петро Дорошенко (1627–1698 рр.), Федір Вешняк (р. н. невід. – 1650 р.), Максим Залізняк (н. на поч. 40-х рр. – р. см. невід.), Лев Мацієвич (1877–1910 рр.), Іван Дубовий (1896–1938 рр.), Михайло Грушевський (1866–1934 рр.), Володимир Винниченко (1880–1951 рр.).

Чигиринщина дала нашій державі багато славетних синів і дочок, які силою, вмінням, досвідом і невтомною працею примножували і примножують багатство і велич нашої, нині самостійної Української держави.

На Чигиринщині народився Герой Радянського Союзу Дейнеженко М. Н., сім Героїв Соціалістичної Праці – Бражник В. М., Брюховецький І. Я., Гудзенко П. Г., Міхненко Г. К., Титаренко Є. І., Яценко С. С., Цибенко К. О., два герої війни в Афганістані – Ворона М. І. і Гудковський О. І. Більш як двадцять особам присвоєно почесні звання (серед них – Авраменко Д. Н., Бегеза Є. Г., Березняк Л. А., Бовдур І. І., Брюховецький Я. М., Гретченко І. І., Демчук Г. І., Загинайко Ф. І., Захарченко І. І., Коваленко В. П., Коваленко Г. М., Конопко Д. Ю., Кубрак П. А., Кучман М. М., Лазоренко В. І., Лиса Г. О., Литвин М. В., Макаренко В. П., Мартинова Г. П., Мироненко О. Г., Найда О. А., Орленко М. Х., Писаренко І. В., Полтавець В. І., Постригань К. А., Супрун В. І., Сушко З. Ю., Удоденко Г. М., Хазін Л. Й., Цебро Н. Л., Чекаль А. М., Чернищенко Г. П., Шатунов С. Ю., Шмиголь В. А.), а близько двадцяти чигиринчан за невтомну і самовіддану працю було нагороджено високою державною нагородою – орденом Леніна.

Багата Чигиринщина і на науковий потенціал. Саме звідси взяли свій дороговказ у життя багато відомих вчених сучасності. Серед них – вчений в галузі рослинництва Демиденко Т. Т., хімік-аналітик Назаренко В. А., вчений аграрій Маменко О. М., директор Інституту фізіології

рослин і генетики НАН України, академік НАН України Моргун В. В., всесвітньовідомий професор, доктор медичних наук Пучківський О. М., доктор фізико-математичних наук Рвачов О. Л., академік Національної академії наук України, автор нової математичної теорії (теорії – R-функції) Рвачов В. Л., корифей історичної науки Шевченко І. І., вчений в області математичного забезпечення ЕОМ і автоматизації Ющенко К. Л., відомий історик та правознавець Яковлев А. І., доктор філософських наук, професор Шпак В. Т., доктор технічних наук, професор Головка Ф. А., доктор економічних наук, професор Задоя А. О., кандидат філологічних наук Косян В. Х., кандидат фізико-математичних наук Олійник В. С., кандидат економічних наук Плахотнюк О. Є., доктор хімічних наук Похил П. Ф.

На початку ХХІ століття поповнили ряди наукового потенціалу Чигиринщини молоді вчені – кандидат історичних наук, викладач Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля МНС України Крамарчук Т. Д., кандидат історичних наук, доцент Черкаського державного технологічного університету Лазуренко В. М. та кандидат філософських наук, старший науковий співробітник науково-організаційного відділу Президії Національної Академії Наук України Полтавець С. В.

На Чигиринщині народились екс-народні депутати Верховної Ради України – Васюра Іван Іванович, Кривенко Іван Федорович та Титаренко Євдокія Іванівна.

Повстання на панцернику «Потьомкін» (1905 р.) – легендарна сторінка в історії нашої держави. Його слава прокотилася по просторах тогочасної як Росії, так і України, кликала на боротьбу проти самодержавства. Не кожен знає, що серед учасників повстання на кораблі був і наш земляк – Гасаненко Михайло Григорович.

Акцентуючи увагу на діяльності Центральної ради, слід зазначити, що директором канцелярії Центральної ради у 1918 р. був виходець саме із державотворчої Чигиринщини – Андрій Іванович Яковлів.

Гордиться чигиринська земля і своїми прославленими в різних сферах життя держави особами. Зокрема, командиром партизанського загону у роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945 рр.) Дубовим П. А., учасником повстання на панцернику «Потьомкін» (1905 р.) Гасаненком М. Г., захисником Брестської фортеці (06.1941 р.) – Дерев'янком А. М., народною артисткою СРСР Клавдією Шульженко (хоча щодо цього є ряд сумнівів), нинішнім ведучим ТВО «Новини» (Національний телевізійний канал – УТ-1) Козаковим Г. Т., народною артисткою України Кривицькою Л. С., відомим силачем Куксенком І. К., генеральним писарем гетьмана Української Держави П. Скоропадського Іваном Полтав-

цем-Остриницею, автором популярної в ХХ столітті пісні «Раскинулось море широко» Предтечею Ф. С., членом Національної спілки журналістів України, краєзнавцем Руденком О. К., генерал-майором Буряченком П. І., директором Переяслав-Хмельницького державного історико-культурного заповідника Сікорським М. І., художником, автором більш як 120 картин Кладницьким М. І., директором кінокартин кіностудії імені О. Довженка Терещенком П. П., колишнім ректором Київського інституту театрального мистецтва, професором Чабаненком І. І., директором програм телебачення Черкаської обласної державної телекомпанії «Рось» Немилостивою С. І., директором програм FM (ефірного) радіо «Рось» Черкаської обласної державної телерадіокомпанії Дубовим М. Г., редактором відділу інформації Черкаської обласної державної телерадіокомпанії Чернегою О. П., редактором Черкаської обласної державної телерадіокомпанії Кобзарем О. В.

Особливо гордиться сьогодні Чигиринщина своїм відважним земляком, льотчиком, який повторив у роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945 рр.) подвиг капітана Миколи Гастелло, – Литвиненком Іваном Прохоровичем. 29 червня 1944 р. лейтенант І. П. Литвиненко, льотчик 1-ї авіаескадрильї 828-го штурмового ордену Суворова Сквирського авіаційного полку, за 3 км на північний захід від населеного пункту Копла (Відліще) Олонецького району Карельської АРСР спрямував свій палаючий літак ІЛ-2 на ворожу зенітну батарею, здійснивши наземний таран.

Значну роль у забезпеченні функціонування державної влади на Чигиринщині та благоустрою краю відіграли та відіграють її керівники – Журавель В. І., Русін Г. М., Степанець Л. Т., Дубовий О. М., Братчик В. І., Личко П. Г., Колісник В. Г., Яременко В. В., Коцуренко С. А., Ключник В. І., Жовтенко В. В., Кочмар Г. А., Корнієнко В. І., Лавріненко О. Г., Литвин П. М.

Багатою є Чигиринщина і на майстрів слова – поетів та прозаїків. Серед них – Головка І., Гончар П., Петриченко О., Кривець О., Кримський А., Химко А. та багато інших. Нині на поетичному горизонті Чигиринщини з'явилась юна поетеса Оксана Ловцова. На початку 2004 року побачила світ її перша поетична збірка «Посмішка райдуги».

Особливо декілька теплих слів хочеться сказати на адресу поета-патріота рідної землі Олександра Тихоновича Петриченка, автора цієї збірки. Це знаний і глибокошанований на Чигиринщині та далеко за її межами поет. Вірші почав писати ще в шостому класі. Друкується в районній газеті «Чигиринські вісті» та обласній періодиці. Автор п'ятнадцяти поетичних збірок «Життєва нива», «Подих древності», «Монастирищино моя», «Героям сорок п'ятого», «Голос землі», «Криничне джерело», «Не

розлюблю ніколи», «Холодноярський вогонь», «Земля мого роду», «Тебе не забува моя родина», «Шляхами козацької слави», «Іскра безсмертя», «А молодість не вернеться», «Безсмертний лицар духу і волі», «Моя батьківська земля».

Золотим фондом журналістики Чигиринщини по праву є Андрійченко Л., Батура Л., Кашицька Н., Кривець О., Лебеденко Н., Лісовий Ю., Приходько І., Сорока М. та інші шановані люди.

Гордістю і водночас патріотом своєї рідної землі – Чигиринщини – на сьогодні є Андрій Володимирович Мальований. Він – тренер Чигиринської дитячо-юнацької спортивної школи. Саме завдяки титанічним, майстерним і, безумовно, професійним зусиллям Андрія Володимировича його вихованці досягли високих спортивних результатів з боксу та кікбоксингу. Так, вихованці А. В. Мальованого Сергій Черкаський, Олександр Гресь, Антон Руденко, Віталій Степаненко, Олександр Дикий та інші у 2002 р. стали переможцями та призерами міжнародних змагань кубка Співдружності з кікбоксингу. Збірна ДЮСШ з кікбоксингу стала чемпіоном Черкаської області. У травні 2003 р. уродженець міста Чигирин Сергій Миколайович Черкаський, вихованець А. В. Мальованого, став срібним призером світу з кікбоксингу (Греція), у 2004 р. – чемпіоном Європи з кікбоксингу, бронзовим призером світу з кікбоксингу (Франція) та переможцем на чемпіонаті України з кікбоксингу.

Про численну когорту непересічних постатей, які мають причетність до Чигиринщини, із глибокою шаную і повагою у поетичній формі розповідається у пропонованій читачам книзі Олександра Тихоновича Петриченка.

Переконаний, що написана збірка зацікавить читачів та поповнить книжкові полиці бібліотек нашої держави.

Валентин Миколайович ЛАЗУРЕНКО,
*кандидат історичних наук, доцент, помічник ректора
Черкаського державного технологічного університету
з гуманітарної освіти та виховання,
лауреат Черкаської обласної краєзнавчої премії
імені Михайла Максимовича,
заступник голови Черкаської обласної організації
Всеукраїнської спілки краєзнавців,
віце-президент сгромадської організації «Товариство
істориків Черкащини імені І. О. Гуржія».*

ХАРАКТЕР ГАРТУВАВ НА ПОЛІ БОЮ

(Уривок з поеми «Шляхами козацької слави»)

Мідь дзвонів розлилась над краєм,
Врочисто вторять їм салюти із гармат,
Обійми щиро Київ простягає,
Софії бані золотом горять.

У Золоті ворота Ярослава
В'їжджають запорізькі козаки,
Вкраїни воїни гарцюють
                        славні,
До перемоги шлях проклали
                        нелегкий.

Змахнув дороговказом-булавою
На білому коні он гетьман сам,
Характер гартував на полі бою
Син Чигиринської землі – Богдан.

Грохочуть Дніпра бурхливі води
І усміхнувсь майдану теплий день,
Луна, хвала і слава між народом:
– Богдан і визволитель й наш Мойсей.

Слово редактора

Як ви думаєте, з чого починається людина? Відповідь мудрим поетичними рядками:

*Людина починається з добра,
Із ласки, щирості, любові,
Із батьківської хати і двора,
Із теплоти, що є у кожному слові...*

Добрий, чуйний, поважний, скромний – такий наш земляк Олександр Тихонович Петриченко, вельмишанована людина, що своїм поетичним словом хвилює не одне покоління читачів Монастирищини, де пройшли його дитячі і шкільні роки.

Вірші почав писати у 6-му класі, а здобув визнання, як літратор, уже в передпенсійному віці.

Прочитавши збірки «Моя батьківська земля», «Подих древності», «Земля мого роду», «А молодість не вернеться...» та інші, стаєш свідком справжньої любові автора до свого рідного краю, людей, котрі жили і працювали на батьківській землі.

У свої твори поет вкладає всю душу і серце, хвилює нас історичними моментами героїчних часів козацького середньовіччя, бентежить споминами про нелегкі роки Вітчизняної війни.

Нещодавно Олександр Тихонович видав збірку «Стежками Чигиринщини іду», що є і ніби яскравою зорею в поетичному доробку, де автор документально відобразив мужній народ, котрий впродовж віків ніс вогонь народної боротьби за свободу і незалежність.

Сьогоднішня поезія О. Т. Петриченка – це творча сповідь безмежної широї душі простого трударя, люблячого сина української землі, що своїми подіями хвилює наші душі, дарує естетичну насолоду.

Маю справжнє читацьке задоволення з того, що ця збірка «Сини і дочки древнього краю» пробуджуватиме у читачів співпереживання, гордість, самоаналіз. Я особисто дуже поважаю Олександра Тихоновича Петриченка, широко радію його успіхам. Бажаю від усієї душі міцного здоров'я, довголіття, людської поваги, наснаги. Нехай його поетичне слово ще не раз звучить широко і піднесено.

З повагою Н. С. ЛАВРЕНЧУК